

HISTORIA

KLASA 1

Poziom wymagań koniecznych:

Uczeń powinien znać materiał zawarty w karcie z materiałem na zaliczenie I klasy dołączony do wymagań.

Poziom wymagań podstawowych:

Uczeń powinien: znać podstawowe pojęcia: era, p.n.e. n.e. linia chronologiczna, prehistoria, wiek, epoka, źródła historyczne, król, cesarz, faraon, starożytność, średniowiecze, znać wybrane postacie: Hammurabi, Perykles, Platon, Aleksander Macedoński, Juliusz Cezar, Jezus, znać najważniejsze nazwy geograficzne: Hellada, Ateny, Sparta, Olimp, Olimpia, Rzym, znać wierzenia Greków i Rzymian, rozumieć przyczyny wybranych wydarzeń: znać okoliczności powstania najstarszych cywilizacji starożytnych (Mezopotamia, Egipt, Palestyna, Grecja, Rzym), umieć porządkować wybrane fakty w układzie chronologicznym, przyporządkować wybrane pojęcia i nazwiska okresowi historycznemu, wskazywać na mapie miejsca najważniejszych, wybranych wydarzeń, znając datę, określić który to wiek, odczytać znaki ideograficzne na mapie, odszukać w podręczniku niezbędne informacje o faktach, wydarzeniach, ludziach, rzeczach, opisać ilustrację, model, makietę, zabytek, kojarzyć wybrane postacie historyczne z wydarzeniami,

Poziom wymagań rozszerzających:

Uczeń powinien: pamiętać podstawowe pojęcia złożone: polis, demokracja, państwo, monarchia, pokój, kolonia, prowincja, republika, senat, imperium, cesarstwo, politeizm, monoteizm, cywilizacja, znać pierwszoplanowe postacie historyczne: Dariusz, Kserkses, Leonidas, Sokrates, Homer, Perykles, Hannibal, Spartakus, Konstantyn Wielki, Aleksander Macedoński, Juliusz Cezar, Jezus, Mahomet, znać podstawowe daty wydarzeń historycznych: 776p.n.e. 490p.n.e. 480p.n.e. 476p.n.e. znać proste związki przyczynowo-skutkowe: zależność życia człowieka od warunków przyrodniczych, znać podstawowe formy życia społecznego, znać przyczyny i skutki narodzin religii, wymienić osiągnięcia najstarszych cywilizacji, rozumieć przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń: (zmagania Greków z Persami, Aleksander Macedoński i początek epoki hellenistycznej, trwałość osiągnięć cywilizacyjnych Greków i Rzymian, wojny Rzymu z Kartagimą, rozpad imperium rzymskiego, rozwój chrześcijaństwa i islamu), rozumieć znaczenie podstawowych faktów historycznych, rolę postaci historycznych w wydarzeniach, ułożyć ciąg chronologiczny

wydarzeń, podzielić przeszłość na epoki, w stopniu średnio zaawansowanym wykorzystywać różne rodzaje źródeł historycznych: mapy, atlasy, ilustracje, teksty źródłowe, samodzielnie nanosić na oś czasu daty i wydarzenia, obliczyć, ile lat upłynęło między konkretnymi wydarzeniami, zarówno p.n.e. jak i n.e. wykorzystywać mapę jako źródło historyczne, tj. identyfikować znaki ideograficzne z wydarzeniami umieszczonymi na mapie, poszukiwać na mapie w atlasie faktów i wydarzeń, przenosić informacje kartograficzne z mapy w podręczniku na mapę w atlasie, odróżniać pierwszo- i drugoplanowe postacie, fakty, daty, sprawnie posługiwać się najważniejszymi nazwami geograficznymi i samodzielnie wskazywać je na mapie: Półwysep Bałkański, Morze Egejskie, Grecja, Azja Mniejsza, Macedonia, Ateny, Sparta, Maraton, Olimp, Olimpia, Półwysep Apeniński, Rzym, Italia, Konstantynopol,

Poziom wymagań dopełniających:

Uczeń powinien: pamiętać daty początkowe i końcowe wybranych wydarzeń, np.: 776 p.n.e.-393 n.e. znać postacie historyczne pierwszo- i drugoplanowe, np.: Drakon, Solon, Perykles, znać pojęcia złożone i abstrakcyjne, związki genetyczne np.: Filip II ojciec-Aleksander Macedoński-syn, rozumieć zależności między różnymi dziedzinami życia człowieka, np: teatr -powiązanie ze świętem boga Dionizosa, rozumieć znaczenie faktów i rolę postaci w poszczególnych wydarzeniach i procesach, rozumieć związki i zależności zachodzące między omawianymi wydarzeniami, wskazać podobieństwa i różnice w przebiegu wydarzeń i dynamikę przemian, umieć samodzielnie pracować z mapą, ukazać dynamikę zmian wydarzeń i zjawisk na podstawie analizy treści mapy, np.: porównać wydarzenia, określić ich zasięg, wagę, istotę, konstruować wnioski i oceny, wykorzystywać mapę jako źródło wiedzy, dostrzegać przemiany polityczne, terytorialne i gospodarcze, przenosić informacje z mapy w atlasie na mapę ścienną i odwrotnie, analizować treści podręcznika i konstruować własne wnioski, oceny i sądy o faktach, ludziach, rzeczach i wydarzeniach, argumentować i próbować uzasadniać wnioski, oceny i sądy historyczne, dokonywać obserwacji oraz selekcji informacji z innych źródeł, np.: tekstu źródłowego, ilustracji, fotografii, obrazu, przeżrocz, filmu historycznego, dokonywać opisu wydarzeń, samodzielnie zredagować notatkę w postaci planu lub schematu, porządkować i klasyfikować fakty według podanych kryteriów, dostrzegać i wskazywać związki teraźniejszości z przeszłością, przedstawiać wybrane zagadnienia jako ciągły proces historyczny.

KLASA 2

Poziom wymagań koniecznych:

Uczeń powinien znać materiał zawarty w karcie z materiałem na zaliczenie II klasy dołączony do wymagań.

Poziom wymagań podstawowych:

Uczeń powinien: Pamiętać podstawowe pojęcia: odrodzenie= renesans, reformacja-kontreformacja, sejm elekcyjny, oświecenie, kongres, zaborca, rusyfikacja, germanizacja, znać wybrane nazwiska i postacie: Michał Anioł, Leonardo da Vinci, Mikołaj Kopernik, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Marcin Luter, Jan III Sobieski, znać najważniejsze nazwy geograficzne: Rzeczpospolita Obojga Narodów, największe miasta Rzeczypospolitej, Prusy Królewskie, rozumieć przyczyny wybranych wydarzeń: reformacja i kontrreformacja, przyczyny i skutki unii lubelskiej, rozumieć znaczenie hołdu pruskiego, pozytywne i negatywne skutki wolnej elekcji, znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem, , rozumieć zależność między osiągnięciami w nauce i technice a rozwojem gospodarczym Europy, umieć wyjaśnić hasło „Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie nie jest mi obce”, „czyja władza tego religia”, wyjaśnić różnicę między unią personalną a realną, porządkować wybrane fakty w układzie chronologicznym, przyporządkować wybrane pojęcia i nazwiska okresowi historycznemu, wskazywać na mapie miejsca najważniejszych, wybranych wydarzeń, odczytać znaki ideograficzne na mapie, odszukać w podręczniku niezbędne informacje o faktach, wydarzeniach, ludziach, rzeczach, lokalizować wydarzenia na mapie, kojarzyć wybrane postacie historyczne z wydarzeniami, interpretować tekst źródłowy (odpowiadając na proste pytania),

Poziom wymagań rozszerzających:

Uczeń powinien: pamiętać proste pojęcia złożone: demokracja, państwo, monarchia, pokój, kolonia, republika, senat, sejm, imperium, cesarstwo, cywilizacja, tolerancja, państwo wielonarodowościowe, znać pierwszoplanowe postacie historyczne: Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk, Zygmunt Stary, Zygmunt August, Jan III Sobieski, , znać podstawowe daty wydarzeń historycznych: 1138-1320-1385-1410-1466-1517-1525-1569-1573-1683, znać proste związki przyczynowo-skutkowe, rozumieć przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń: statut Krzywoustego, unia w Krowie, przywileje szlacheckie, hołd pruski, unia lubelska, reformacja i kontrreformacja, znaczenie podstawowych faktów historycznych, rolę postaci historycznych w wydarzeniach, umieć ułożyć ciąg chronologiczny wydarzeń, interpretować wydarzenia w oparciu o tekst

podręcznika, podzielić przeszłość na epoki, w stopniu średnio zaawansowanym wykorzystywać różne rodzaje źródeł historycznych: mapy, atlasy, ilustracje, teksty źródłowe, samodzielnie nanosić na oś czasu daty i wydarzenia, obliczyć, ile lat upłynęło między konkretnymi wydarzeniami, zarówno p.n.e. jak i n.e. wykorzystywać mapę jako źródło historyczne, tj. identyfikować znaki ideograficzne z wydarzeniami umieszczonymi na mapie, poszukiwać na mapie w atlasie faktów i wydarzeń, przenosić informacje kartograficzne z mapy w podręczniku na mapę w atlasie, odróżniać pierwszo- i drugoplanowe postacie, fakty, daty, płynnie posługiwać się najważniejszymi nazwami geograficznymi i samodzielnie wskazywać je na mapie,

Poziom wymagań dopełniających:

Uczeń powinien: pamiętać daty początkowe i końcowe wydarzeń i faktów, np. 1545-1563, znać postacie historyczne pierwszo- i drugoplanowe, znać pojęcia złożone i abstrakcyjne, znać związki genetyczne, np.: Zygmunt Stary-ojciec, Zygmunt August-syn, rozumieć zależności między różnymi dziedzinami życia człowieka, np.: rozwój gospodarczy świata a postęp w nauce i technice, rozumieć pojęcia związane z poruszaną problematyką, rozumieć znaczenie faktów i rolę postaci w poszczególnych wydarzeniach i procesach, związki i zależności zachodzące między omawianymi wydarzeniami, podobieństwa i różnice w przebiegu wydarzeń, dynamikę przemian, umieć samodzielnie pracować z mapą, ukazać dynamikę zmian wydarzeń i zjawisk na podstawie analizy treści mapy, np.: porównać wydarzenia, określić ich zasięg, wagę, istotę, konstruować wnioski i oceny, wykorzystywać mapę jako źródło wiedzy, dostrzegać przemiany polityczne, terytorialne i gospodarcze, przenosić informacje z mapy w atlasie na mapę ścienną i odwrotnie, analizować treści podręcznika i na tej podstawie konstruować własne wnioski, oceny i sądy o faktach, ludziach, rzeczach i wydarzeniach, argumentować i próbować uzasadniać wnioski, oceny i sądy historyczne, dokonywać obserwacji oraz selekcji informacji z innych źródeł, np.: tekstu źródłowego, ilustracji, fotografii, obrazu, przeżroczy, filmu historycznego, dokonywać opisu wydarzeń, samodzielnie zredagować notatkę w postaci planu lub schematu, porządkować i klasyfikować fakty według podanych kryteriów, dostrzegać i wskazywać związki teraźniejszości z przeszłością, przedstawiać wybrane zagadnienia jako ciągły proces historyczny.

Poziom wymagań wykraczających poza program:

Uczeń powinien: znać przyczyny, przebieg i skutki omawianych wydarzeń, faktów i zjawisk historycznych, znać daty początkowe i końcowe faktów, wydarzeń, zjawisk i procesów

historycznych, znać wszystkie postacie w poszczególnych wydarzeniach i procesach, pojęcia związane z poruszaną problematyką, w tym pojęcia abstrakcyjne, związki genetyczne, zależności między dziejami Polski i powszechnymi, typologię źródeł oraz pojęcia i terminy dotyczące badania źródeł, rozumieć przeciwstawne interpretacje wydarzeń, pojęcia abstrakcyjne, zmienność i ciągłość procesu historycznego, podział źródeł historycznych, rolę źródła historycznego w poznawaniu i rekonstruowaniu przeszłości, umieć samodzielnie interpretować tekst źródłowy, w sposób przemyślany przedstawiać zagadnienia historyczne, dobierać tekst źródłowy do swojej wypowiedzi, samodzielnie tworzyć definicje i formułować pojęcia, formułować sądy, oceny i argumentować je, samodzielnie wykorzystywać mapę jako źródło informacji historycznej, samodzielnie formułować wnioski, opinie, sądy i oceny, samodzielnie umiejscawiać zjawiska i procesy historyczne w czasie i przestrzeni, dostrzegać związki przyczynowo-skutkowe, czasowo-przestrzenne i genetyczne, porządkować fakty chronologicznie i problemowo wskazywać podobieństwa i różnice między faktami i wydarzeniami, rekonstruować wydarzenia i zjawiska oraz opisywać zrekonstruowaną rzeczywistość ustnie i pisemnie, samodzielnie napisać wypracowanie z historii zgodnie z przyjętymi zasadami: , a /. Wstęp: określenie i uzasadnienie wyboru problemów, układu materiału, ram chronologicznych i terytorialnych, b /. Rozwinięcie tematu: tło historyczne, rozwinięcie problemów, wnioski cząstkowe, c /. Zakończenie: wnioski ogólne, podsumowanie, własna ocena, samodzielnie zdobywać informacje historyczne z różnych źródeł, takich jak: dokumenty, konstytucje, programy, kroniki, listy, relacje, obrazy, fotografie, tabele, wykresy, inwentarze, mapy, plany, samodzielnie określić rodzaj źródła historycznego, uwzględniając podział na: normatywne, opisowe, ikonograficzne, statystyczne, kartograficzne, poprawnie wypowiadać się w mowie i piśmie, stosując przy tym fachową terminologię historyczną, dostrzec w przeszłości rodowód współczesnych partii politycznych, ocenić wkład Polaków w rozwój narodowej i europejskiej nauki, oświaty i kultury, interpretować wydarzenia w oparciu o materiały źródłowe, napisać recenzję przeczytanej lektury historycznej,

KLASA 3

Wymagania konieczne:

Uczeń powinien znać materiał zawarty w karcie z materiałem na zaliczenie III klasy dołączony do wymagań.

Wymagania podstawowe:

Uczeń: opanował podstawowe elementy wiadomości programowych pozwalające mu na rozumienie najważniejszych zagadnień omawianych na lekcjach, zna i rozumie podstawowe pojęcia, zna podstawowe źródła wiedzy o przeszłości, wyciąga proste wnioski z otrzymanych informacji, ma kompetencje (umiejętności) określone dla poziomu wymagań koniecznych, a ponadto: dysponuje podstawowymi umiejętnościami umożliwiającymi uzupełnienie braków i luk w wiedzy niezbędnej do dalszego kształcenia, sytuuje wydarzenia w czasie i przestrzeni oraz w związkach przyczynowo-skutkowych, współpracuje z grupą w realizacji zadania przy wsparciu kolegów i nauczyciela, w czasie lekcji wykazuje się aktywnością sporadyczną (pracuje bez zapału, ale nie przeszkadza innym). potrafi wiązać elementy tradycji z życiem współczesnym, w opracowaniach pisemnych popełnia błędy merytoryczne, które potrafi samodzielnie poprawić po uwagach nauczyciela. potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji historycznej, potrafi wykonać proste zadania pisemne oparte na podręczniku lub innych źródłach wiedzy

Wymagania rozszerzające:

Wiedza Umiejętności Aktywność –, interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej i prezentuje je w toku zajęć, interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej i prezentuje je w toku zajęć lekcyjnych, dodatkowa wiedza (np. dotycząca wybranej epoki, kraju, regionu lub zagadnienia) jest owocem samodzielnych poszukiwań i przemyśleń, posługuje się bardzo bogatym słownictwem i pełną aparaturą pojęciową charakterystyczną dla nauki historycznej, systematycznie wzbogaca swą wiedzę przez czytanie książek i artykułów o treści historycznej. nie tylko potrafi korzystać z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, ale również potrafi samodzielnie zdobyć wiadomości, potrafi nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi (przyczyny-skutki), ale również umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanymi w czasie lekcji innych przedmiotów, umie powiązać dzieje własnego regionu z dziejami Polski lub powszechnymi, wyraża samodzielny, krytyczny (ale oparty na rzetelnej wiedzy) stosunek do określonych zagadnień z przeszłości, potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, wyjaśnić przyczyny zjawisk historycznych, interpretować to, co usłyszy lub przeczyta,

syntetyzować szczegółowe informacje, samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje. podejmuje się z własnej woli realizacji różnych zadań, wykazując inicjatywę i pomysłowość, służąc swą wiedzą członkom grupy uczniowskiej, współpracuje z nauczycielem w przygotowywaniu zajęć opartych na twórczym rozwiązywaniu problemów (lekcje powtórzeniowe, zajęcia fakultatywne, zajęcia koła historyków), osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych i olimpiadach historycznych, podejmuje się opracowania materiałów, przygotowywanych dowolną techniką, o dużych walorach poznawczych, służących innym uczniom.

Wymagania dopełniające:

dysponuje wiedzą wykraczającą poza materiał podręcznikowy określony dla poziomu, formułuje i przedstawia na forum publicznym (klasowym) własne opinie, bierze czynny udział w debatach, dyskusjach, sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych, podejmuje i wykonuje zadania o charakterze, dostrzega ciągłość i zmienność w różnych formach życia społecznego (państwo, przemiany w gospodarce, strukturze społecznej, religii, obyczajowości, sztuce itp.), potrafi, korzystając ze wskazówek nauczyciela, dotrzeć do dodatkowych źródeł informacji, samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania (np. gromadzi materiał regionalny, opracowuje biogramy, przeprowadza wywiady ze świadkami historii, samodzielnie opracowuje materiał do lekcji powtórzeniowych i zajęć fakultatywnych), zna i rozumie wszystkie pojęcia wprowadzane na lekcjach, potrafi się nimi posługiwać w różnych sytuacjach poznawczych, posługując się zdobytymi umiejętnościami, próbuje interpretować źródła, porównuje relacje, bierze udział w konkursach historycznych lub wymagających wiedzy i umiejętności historycznych, rozwiązuje dodatkowe zadania, zlecone przez nauczyciela, o średnim stopniu trudności. integruje wiedzę uzyskaną ze źródeł różnego, wykazuje się aktywną postawą w klasie, nigdy nie odmawia wykonania prac dodatkowych, potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo-skutkowych, wykorzystując wiedzę podczas zadań realizowanych przez grupę, często wykazuje własną inicjatywę. przewidzianą programem nie tylko z zakresu historii ale również pokrewnych przedmiotów, potrafi dobrze argumentować swoje wypowiedzi, oceniać zjawiska, procesy i wydarzenia oraz uogólniać zdobytą wiedzę.

Wymagania wykraczające poza program nauczania:

ma kompetencje (umiejętności) określone dla w/w poziomu, autentycznie zainteresowany przedmiotem, potwierdza swoje umiejętności w toku zajęć lekcyjnych i w pracy

pozalekcyjnej, aktywny udział w konkursach, rozwija i dokumentuje własne zainteresowania historyczne